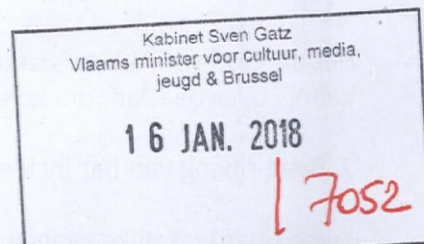

DEPARTEMENT CULTUUR, JEUGD & MEDIA

Vlaamse overheid
Arenbergstraat 9
1000 BRUSSEL
T +32 2 553 06 30
www.cjsm.vlaanderen.be

Nota aan de heer Sven Gatz
Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel
Koolstraat 35
1000 Brussel

uw bericht van
27 november 2011
vragen naar/e-mail
Peter.heyns@cjsm.vlaanderen.be

uw kenmerk
6659

ons kenmerk
CJM/SCW/PH
telefoonnummer

bijlagen
3
datum

15 JAN 2018

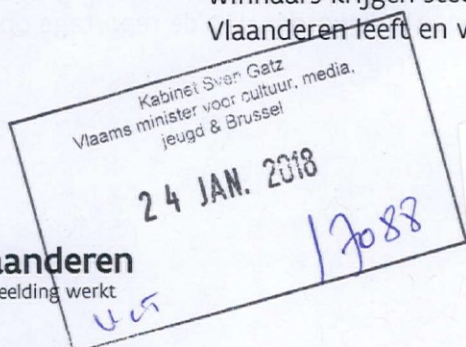
Betreft: Onderzoek naar lezingenreeks VOEM

1. Beschrijving VOEM

VOEM staat voor Vereniging Voor Ontwikkeling En Emancipatie Van Moslims. De missie van deze organisatie is:

“VOEM creëert een helder en genuanceerd beeld van moslims in ons land. VOEM gidst niet-moslims doorheen het islamitische erfgoed en moslims doorheen het Vlaamse en Europese erfgoed en de huidige maatschappelijke context. We bieden ondersteuning bij de ontwikkeling van een Vlaamsislamitische identiteit. Op deze manier probeert VOEM vooroordelen te voorkomen en te pleiten voor een verdraagzame en pluralistische samenleving.”

De bekendste activiteit van VOEM is de jaarlijkse uitreiking van de Emancipatieprijs. Deze prijs wordt overhandigd aan twee mensen of organisaties die zich verdienstelijk hebben gemaakt om alloctonen en autoctonen dichter bij elkaar te brengen en voor hen op te komen. Het initiatief speelt een belangrijke rol in het emancipatiestreven van allochtone bevolkingsgroepen, in de toenadering tussen verschillende levensbeschouwingen, de onderlinge solidariteit en de democratie. De winnaars krijgen steevast een kunstwerk van een allochtone kunstenaar die in Vlaanderen leeft en werkt. In 2014 werd deze prijs uitgereikt door de minister.

Vlaanderen
verbeelding werkt

Daarnaast organiseert VOEM tal van andere activiteiten waarvan grote Iftar-maaltijden tijdens de ramadan, waarbij de focus ligt op gemeenschapsvorming los van de religieuze achtergrond, de bekendste zijn.

Het aanbod van VOEM is afgestemd op het samenbrengen van gemeenschappen en het verspreiden van kennis over de islam om zo een kritische, moderne islam een plaats te geven in deze maatschappij.

2. Beschrijving van het incident dat aan de basis ligt van de beslissing tot een onderzoek

Twee onafhankelijke evenementen liggen aan de basis van dit onderzoek. In de media zijn ze vervloeid tot één geheel, maar het is belangrijk de gebeurtenissen apart te bekijken.

Eind november zendt het programma Nieuwsuur een reportage uit over Islamlezingen in Nederland en Vlaanderen. In de reportage zijn fragmenten te zien van een lezing die werd gehouden in Genk.

Deze reportage werd opgepikt door de Belgische media. In de verslaggeving lag de focus voornamelijk op de vermoedelijke scheiding van mannen en vrouwen tijdens de lezingen en een mogelijke oproep om muziek en cafés te mijden. In diverse media werden de sprekers bestempeld als haatpredikers en werden vragen gesteld bij de organisatie van de lezingen.

Lezing stadhuis Genk

Op 30 september 2017 vond in het stadhuis van Genk een lezing plaats genaamd "Van de wieg tot het graf". Op de affiche stonden twee sprekers, Ali Houri (broeder Alkhattab) en Abid Tounssi. De organisatie was in handen van vzw Al Qiblah (Het Kompas), een afdeling van Internationaal Comité.

Op deze lezing was een cameraploeg van het Nederlandse tv-programma Nieuwsuur, die een reportage maakte over de avond, maar ook over lessen die Houri elders in Nederland gaf.

Ook de politie was aanwezig en bevestigde in Het Belang van Limburg dat er niet werd opgeroepen tot haat. De sprekers werden voordien gescreend maar zijn niet gekend als haatpredikers, dit werd ook bevestigd in een vraag die Filip Dewinter hierover stelde aan minister Jan Jambon in de Kamer van Volksvertegenwoordigers (Vraag nummer P2419).

Op deze avond zouden mannen en vrouwen gescheiden gezeten hebben, al lopen de berichten hierover uiteen. Het zou hierbij gaan om een vrijwillige keuze die een deel van het publiek heeft gemaakt. Echter wordt er ook bericht dat er wel degelijk gemengde groepen in de zaal aanwezig waren ("Muziek beluisteren is des duivels", HBvL, 21 november 2017).

Tijdens de lezingen zou, door de heer Tounsi, gevraagd, aangeraden of opgeroepen zijn om plaatsen met alcohol (zoals cafés) te mijden. Ook zou er gezegd zijn dat het effect van muziek te vergelijken is met harddrugs en dat het luisteren naar muziek best vermeden kan worden. Uit de reportage op de

Nederlandse televisie valt echter moeilijk af te leiden wat net gezegd is, omdat de fragmenten kort zijn en vooral ingekleurd worden door de voice-over.

Wie de lezing van Ali Houri integraal bekijkt merkt dat de in de krant geciteerde uitspraken niet, of genuanceerder terug te vinden zijn. De lezing heeft als centraal thema dat Allah vergevingsgezind is. Dat welke weg van de Islam er ook gevolgd wordt, Allah alle zonden zal vergeven, zolang de gelovige berouw toont. De boodschap is veel gematigder dan in de pers wordt voorgesteld. Ali Houri geeft aan dat het focussen op de zonde een eenzijdige vorm van Islam belijden is. Met voorbeelden geeft hij aan dat de Islam gebouwd is op het vergeven van zonden, zolang de gelovige berouw toont. Hij geeft tijdens de lezing aan dat het volgen van imams die focussen op alles wat slecht is en alles wat niet mag niet de juiste manier is van islam belijden.

Lezingenreeks Gemeenschapscentrum Den Tir

In de berichtgeving over de lezing in Genk werd gerefereerd aan een lezingenreeks in Antwerpen die opgezet werd in Gemeenschapscentrum Den Tir in Antwerpen. Deze lezingenreeks zou georganiseerd zijn door VOEM, of minstens door één van de vrijwilligers van VOEM (GvA, 22 november, "Twee jaar 'zaalverbod' wegens islamprediker.")

De lezingenreeks, die startte op 19 september 2017, werd verzorgd door Ali Houri (Abed Tounssi was bij deze activiteit niet betrokken) en kadert in de lessenreeks "Nabi Arrahma, de profeet der barmhartigheid: een serie met de nadruk op het gedrag en handelen van de Profeet Mohammed".

Volgens de aankondiging behandelt de lessenreeks over het leven van de profeet en hoe moslims dit op het dagelijkse leven kunnen toepassen.

De lessenreeks kadert in een bredere activiteit rond het verleden en de toekomst van de Islam. Deze activiteit zou uit drie delen bestaan:

- 1. De profeet: start van islamitisch denken,
- 2. De middeleeuwen: filosofie
- 3. Migratie en bevruchting islamitisch denken in het heden.

De lessenreeks maakte het eerste deel uit, waar werd gekeken naar de historische achtergrond van de Islam. Kennis van het verleden is volgens VOEM essentieel om kritisch te kunnen denken over het heden en de toekomst.

Dat de activiteit op de goedkeuring van de koepel kon rekenen heeft zijn grondslag in de aard van het sociaal-cultureel werk waarbij in grote mate bottom-up gewerkt wordt. VOEM hield dan ook rekening met volgende elementen in de beslissing om de activiteit goed te keuren:

1. de vraag om de lessenreeks kwam vanuit een vrijwilliger en werd gedragen door een brede groep mensen,
2. VOEM had ervaring met de vrijwilliger en had geen reden om te twijfelen aan de expertise van de vrijwilliger om een activiteit te organiseren,
3. de activiteit was gericht op volwassenen. Het gaat hierbij om mensen die de Islam op een intellectuele manier benaderen.

Rekening houdend met de vraag van de vrijwilligers en het feit dat de inhoud werd gescreend en goedgekeurd, was er vanuit de koepel geen reden om aan te nemen dat de activiteit problematisch was en ze niet te laten doorgaan.

3. Inspectie ter plaatse

Naar aanleiding van het incident in Antwerpen werd in het Vlaams Parlement de vraag gesteld of VOEM de subsidie- en erkenningsvoorwaarden schond door het organiseren van de lezingenreeks. Als antwoord hierop werd de administratie gevraagd om een onderzoek in te stellen naar een mogelijke schending van de subsidievoorwaarden.

Op 1 december 2017 vond een inspectie plaats in de lokalen van VOEM te Antwerpen. Tijdens dit gesprek werd ingegaan op manier waarop VOEM zich verhoudt tot de subsidie- en erkenningsvoorwaarden, het incident en de aanpak van VOEM met betrekking tot het incident.

Een verslag van deze bijeenkomst en de verklaringen van VOEM vindt u als bijlage.

4. Controle op de subsidie- en erkenningsvoorwaarden

Tijdens het gesprek werden de subsidie- en erkenningsvoorwaarden getoetst. Er werden geen inbreuken vastgesteld. Een volledig overzicht van de subsidie- en erkenningsvoorwaarden en de toetsing ervan is te vinden in het verslag van het gesprek.

Belangrijk in dit kader is de vijfde erkenningsvoorwaarde die zegt dat verenigingen de principes en de regels van het Europees Verdrag inzake de Rechten van de Mens onderschrijven en toepassen in de werking. Tijdens het gesprek werd duidelijk dat VOEM de activiteit screende alvorens groen licht te geven aan de organiserende afdeling. Op het ogenblik van deze screening waren er geen aanwijzingen dat de heer Hourri een "religieuze haatzaaier" zou zijn. Dit wordt ook bevestigd door het feit dat na onderzoek het OCAD positief advies gaf voor een later optreden van de spreker in Genk. Bij de lezing van de heer Hourri in Genk was een politieagent aanwezig en er werden geen onregelmatigheden vastgesteld.

De vrijwilligers van de afdeling "Maatschappelijke Activering" van VOEM die de lezingenreeks in Antwerpen organiseerden verklaarden dat er tijdens de lessenreeks géén sprake was van haatdragende boodschappen, verplichte scheiding van mannen en vrouwen of religieuze rituelen. Hoewel dit anders

werd voorgesteld in de pers kon er geen bewijs gevonden worden dat er sprake is van discriminatie, oproepen tot haat of schending van enige bepalingen in het EVRM.

Pas na de uitzending van Nieuwsuur op de Nederlandse omroep komt de heer Hourri in opspraak en wordt hij bestempeld als "religieuze haatzaaier". Het is pas op dat ogenblik dat VOEM een aanleiding heeft om vraagtekens te plaatsen bij de activiteiten van de heer Hourri die door de lidafdeling worden georganiseerd.

Uit de verklaring die VOEM aflegde blijkt duidelijk dat VOEM de bepalingen uit het EVRM onderschrijft en uitgewerkt heeft in de visie.

"Onze visie op emancipatie en ontwikkeling (ontplooiing) is dat beide processen vanuit het individu zelf moeten komen om te resulteren tot een democratische en structurele verandering. Dit is een geleidelijk proces dat enkel gestimuleerd kan worden door een vrij en vreedzaam klimaat. Je kan emancipatie en (zelf)ontplooiing niet éézijdig opleggen. We vinden dat wij als middenveld wel de taak hebben om juist die voorwaarden, dat klimaat, te creëren zodat onze achterban en bijgevolg alle mensen die naar onze activiteiten komen, zelf kritische keuzes kunnen maken. Door ontmoeting te creëren rond gemeenschappelijke interesses bieden we kansen aan mensen om zelf te emanciperen, om zichzelf te ontplooien. "

Hiermee speelt men in op de artikels 9 tot 11 van het EVRM, met name de artikels rond vrijheid van gedachte, meningsuiting en vergadering. Uit het gesprek blijkt dat VOEM middels haar activiteiten inzet op kritische bewustwording van, maar niet uitsluitend, moslims en zichtbaarheid van de moslimgemeenschap in Vlaanderen. Hierbij probeert ze zo transparant mogelijk te werken.

5. Besluit

VOEM verleende haar volledige medewerking aan het onderzoek. Het gesprek verliep in een sfeer van openheid waarbij de link tussen het incident met de lessenreeks en de plaats ervan in de werking van de organisatie kritisch besproken kon worden.

Vastgesteld werd dat VOEM niet de intentie had de subsidievoorwaarden of het EVRM te schenden. Belangrijk hierbij is dat er een onderscheid dient gemaakt te worden tussen meningen en veronderstellingen en feiten die aan het licht kwamen in de media. Er konden geen bewijzen worden gevonden dat mannen en vrouwen werden gescheiden tijdens de lessenreeks en er werden eveneens geen bewijzen gevonden dat er tijdens de lessenreeks werd opgeroepen tot haat. De administratie kon het lesmateriaal inkijken tijdens de inspectie en er werden geen problematische passages gevonden.

Een tweede belangrijke vaststelling betreft de timing van de mediareel. Deze barstte los in november terwijl de lezingenreeks reeds op 19 september van start ging. Ook een omstreden video waarin de spreker opriep om de familie van een terreurverdachte te steunen dateert van een latere datum. VOEM

toonde aan dat de activiteit werd gescreend en werd besproken met de vrijwilliger alvorens de goedkeuring werd gegeven. Op het ogenblik van de beslissing om de activiteit te laten doorgaan was er geen aanwijzing dat de heer Hourri een haatprediker was. Dit blijkt ook uit het feit dat het OCAD geen bemerkingen had bij het optreden van de heer Hourri in Genk op een latere datum. Het feit dat de heer Hourri door de winnaar van de prijs van de mensenrechten en coördinator van het Netwerk Islamexperten (Departement Onderwijs), Khalid Benhaddou, naar voren geschoven werd als één van de beste sprekers en bruggenbouwers sterkte de organisatie in haar beslissing.

VOEM heeft steeds gehandeld conform de informatie die ze op dat ogenblik ter beschikking had en vanuit haar rol van ondersteunende koepel voor vrijwilligersinitiatieven.

De administratie betreurt het beeld dat met dit incident geschetst wordt van de sector en de organisatie. Het is de rol van het Sociaal-Cultureel Volwassenenwerk om mensen kritisch te leren denken. De ongenuanceerde beeldvorming en de snelheid waarmee in de media een oordeel geveld werd werpt een schaduw op een organisatie die emancipatie en kritische houding hoog in het vaandel draagt. VOEM streefde met de lessenreeks net een kritische beschouwing van de Islam na.

Tijdens het gesprek werd ook duidelijk hoe deze mediarel de hele moslimgemeenschap raakt. Door de toon van het debat rond het thema wordt de moslimgemeenschap eenzijdig afgeschilderd als een conservatieve gemeenschap die zich laat leiden door haatpredikers. Dit doet afbreuk aan het beeld van de moderne Islam dat een groot deel van de geloofsgemeenschap nastreeft en waar de organisatie in kwestie, VOEM, actief zijn schouders mee onder zet.

6. Beslissing

Er werden geen inbreuken op de subsidie- en erkenningsvoorwaarden vastgesteld. De administratie beschouwt het incident hiermee als afgesloten.

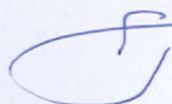

Luc Delrue,
Secretaris-Generaal

Bijlagen:

1. Verslag van de inspectie
2. Verklaring van VOEM mbt. de werking
3. Verklaring van VOEM mbt. het incident

Akkoord of niet-akkoord met de niet intrekking van de erkenning van vzw VOEM

24 JAN. 2018

Sven Gatz
Vlaams minister van Cultuur, Media, Jeugd en Brussel